

відповідними законами України. Основним завданням законодавства України про загальну середню освіту є, крім того, забезпечення права громадян на доступність і безоплатність здобуття повної загальної середньої освіти незалежно від переконань або інших ознак у державних і комунальних навчальних закладах (стаття 6). Поряд з цим, рішенням Конституційного Суду України від 04.03.2004 № 5-рп/2004 щодо доступності освіти як конституційної гарантії реалізації права на освіту на принципах рівності, визначених статтею 24 Конституції України (254к/96-ВР), стверджується, що нікому не може бути відмовлено у праві на освіту, і держава має створити можливості для реалізації цього права.

Висновки з даного дослідження. В Україні розроблено комплексний підхід до нормативно-правового регулювання питань здобуття освіти, який виявляється через наявність правового підґрунтя на всіх рівнях здобуття освіти. Спостерігаються високі темпи правотворчої та, насамперед, законодавчої діяльності. Створюються нові нормативні акти, що суттєво змінюють характер і основні принципи правового регулювання. Особливо це стосується впровадження нових стандартів у контексті Болонського процесу.

Перспективи подальших розвідок. У той же час залишаються поза увагою готовність і здатність національної системи освіти, її матеріально-технічної бази адаптуватися до цих змін, що призводить до поступового погіршення стану освіти як у регіонах, так і в цілому по Україні. Не виконується ключовий принцип освітнього законодавства — рівності можливостей у здобутті освіти. Вирішенню цих проблем будуть присвячено подальші дослідження автора.

Список використаних джерел

1. Наука і освіта в Україні-Русі : матеріал из Википедии – свободной энциклопедии [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html>
2. Андрейчук С. К. Державне управління реформуванням вищої освіти в Україні в контексті Болонського процесу : автореф. дис... к. дер. упр.: 25.00.01 / Андрейчук С. К.; Регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентіві України. – Л., 2007 – 21 с.
3. Конституція України // Закони України. – К.: 1998. – Т. 10. – С. 5-41.
4. Закон України “Про освіту”; УРСР “Про освіту” від 4 червня 1991 р. / Закони України. – К., 1996. – Т. 1. – С. 414-434.
5. Закон України “Про вищу освіту” від 17.01.2002 р. № 2984-III // Голос України. – 2002. – № 43. – С. 31.
6. Проект Закону “Про вищу освіту” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//www.zakon1.rada.gov.ua](http://www.zakon1.rada.gov.ua)
7. Регіональний людський розвиток: статистичний бюлетень / Державний комітет статистики України, 2010.

УДК 346.5:334:(477)

Ю.В. Ушкаренко, А.І. Соловійов

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ КООПЕРАЦІЇ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті розглядаються принципи і напрямки державної підтримки кооперації. Доведено, що сучасний стан розвитку агропромислового комплексу потребує значного посилення ролі кооперування в усіх підсистемах і галузях АПК. Установлено, що для активізації процесів кооперації необхідне здійснення комплексу заходів щодо їх підтримки на національному і регіональному рівнях.

Ключові слова: кооперація, кооператив, державна політика, механізм державної підтримки.

J. Ushkarenko, A. Solovyov. A government regulation of cooperation development in Ukraine

Annotation. In article are considered principles and directions of state support of cooperation. The modern condition development of the agribusiness requires the significant reinforcement of cooperation in all subsystem and branch agribusinesses. It is installed that for activation the cooperation processes is necessary to realization the complex of the measures regarding their supports on national and regional level.

Key words: cooperation, cooperative society, state policy, mechanism of state support.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Наслідком переважно соціальної спрямованості кооперативів, демократичного принципу управління є один із найбільш істотних їх недоліків як господарюючих суб'єктів в умовах ринку, а саме: більш слабкі позиції в конкуренції з приватними й акціонерними компаніями. Колективна форма власності послаблює особисту зацікавленість членів у результатах діяльності організації, а обмежена матеріальна відповідальність і невисокий ступінь матеріальної участі в справах кооперативу знижують персональну відповідальність пайовиків. Відволікання значної частини прибутку на некомерційні, соціальні цілі також не сприяє економічному процвітанню кооперативів, оскільки отримані від господарської діяльності кошти не вкладаються в такому обсязі, як у приватних підприємців, у її розширення. Кооператив також не може дати достатніх гарантій інвесторам, оскільки рішення з усіх найважливіших питань ухвалюють загальні збори, де кожен пайовик має один голос незалежно від його частки в майні.

Через специфіку своєї економічної діяльності кооперативи потребують підтримки держави. Така підтримка як у вигляді сприятливого законодавчого статусу, пільг в оподаткуванні та кредитуванні, так і у формі прямих субсидій надається кооперативним організаціям практично в усіх країнах світу. В умовах ринкової економіки сільськогосподарська кооперація розвивається в рамках відповідної державної політики. Таку політику разом зі створенням законодавчої бази розвитку кооперації слід послідовно формувати відповідно до сучасної української дійсності, використовуючи світовий досвід у цій галузі. Вплив держави на розвиток аграрного сектора має різноаспектне спрямування в довготривалій перспективі. Вирішення проблем, пов'язаних із визначенням ролі й місця держави в розвитку кооперативних відносин, вимагає розробки якісно нових заходів державної підтримки кооперації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження з питань державного регулювання кооперації знайшли відбиття в працях багатьох учених-економістів – Ф. Горбоноса, В. Зіновчука, О. Могильного, В. Юрчишина та інших. Так, перший стверджує, що потрібною економічною умовою розвитку кооперативних організацій має стати формування єдиної державної регуляторної політики у сфері їх підприємницької діяльності, особливо в питанні активізації фінансово-кредитної та інвестиційної політики, установа системи пільг для суб'єктів кооперації, упровадження спрощеної системи оподаткування [1]. О. Могильний вважає, що однією з головних функцій держави є створення сприятливого економічного середовища для сільськогосподарських товаровиробників [3].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Високо оцінюючи надбання та внесок цих вчених у розвиток проблеми, слід зазначити, що ці питання потребують дальшого дослідження, особливо чинний механізм підтримки кооперативних підприємств.

Формулювання цілей статті. Мета нашого дослідження полягає у визначенні механізму державної підтримки кооперативних підприємств з метою забезпечення найбільш ефективного розвитку сільськогосподарської кооперації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Політика держави щодо кооперативів повинна виходити з визнання їхніх цінностей і принципів. Кооперативам надаються можливості розвитку, рівні з підприємствами інших форм власності. У межах проведених реформ країна здійснила низку заходів із лібералізації порядку реєстрації кооперативів, ліцензування видів діяльності, перевірки їх державними органами. Усе це створює сприятливі умови для розвитку кооперативів як автономних і незалежних організацій, що управляються своїми членами та їхніми представницькими органами. Взаємовідносини держави і кооперативів повинні базуватися на вирішенні питань за такими напрямками: створення умов для розвитку всіх видів кооперації; активізація діяльності кооперативів у вирішенні як економічних, так і соціальних проблем; використання кооперативних цінностей для зміцнення основ демократії держави та формування громадянського суспільства; розширення співробітництва кооперативів України з міжнародним кооперативним рухом.

З метою розвитку сільськогосподарської кооперації в Україні важливо мати механізм державної підтримки створення і діяльності кооперативних підприємств. Існує стандартний набір загальноприйнятих форм і методів державного регулювання розвитку кооперації, що включає такі напрямки:

1. Держава стимулює створення і підтримує діяльність кооперативів за рахунок бюджетних коштів на основі розроблених програм соціального розвитку сільських територій, здійснює наукове, кадрове й інформаційне забезпечення.

2. Органи державної влади й органи місцевого самоврядування не повинні втручатися в господарську, фінансову й іншу діяльність кооперативів, за винятком випадків, передбачених законодавством України.

3. Збитки, завдані кооперативу в результаті незаконних дій (або бездіяльності) державних чи інших органів або посадових осіб, які порушили права кооперативу, а також у результаті неналежного здійснення такими органами або посадовими особами передбачених законодавством обов'язків щодо кооперативу, підлягають відшкодуванню цими органами.

Між тим чинний механізм підтримки кооперативних підприємств потребує вдосконалення. Якщо розглядати підвищення результативності державного регулювання з боку таких факторів, як ціноутворення, оподаткування, кредитування, інфляційні процеси, дотації і компенсації, аграрне законодавство й інше, то вони не сприяють успішному розвитку кооперації в агропромисловому секторі. Йдеться про те, що проголошуваний державний протекціонізм щодо сільськогосподарських товаровиробників не підкріплюється діями. Державний вплив на виробництво, переробку і реалізацію сільськогосподарської продукції та продовольства, а також на виробничо-технічне забезпечення агропромислового комплексу за роки реформ різко знизився.

Для розвитку кооперації в умовах ринкових відносин важливо мати механізм, заснований на застосуванні збалансованої цінової, кредитно-фінансової, інвестиційної та податкової політики держави. У ціновому регулюванні держава повинна брати участь за допомогою впливу на економічні умови формування цін через фінансово-кредитну систему, шляхом дотацій для сільськогосподарських товаровиробників, зокрема й кооперативів, використовуючи механізм компенсації росту цін на низку засобів виробництва, одночасно встановлюючи граничні ціни на основні види промислової продукції, яка направляється сільськогосподарським виробникам. Важливою складовою господарського механізму повинно стати державне регулювання ціноутворення, що дозволяє встановити збалансовану, економічно обґрунтовану систему цін: гарантованих (закупівельних), договірних, вільних й інших у всьому

технологічному ланцюжку: сільськогосподарські товаровиробники – промислові переробні підприємства – торговельна сфера – споживачі готової продукції.

Державна підтримка розвитку кооперації в аграрному секторі повинна залишатися важливим напрямком економічної політики, що проводиться на селі. Одним з основних напрямків здійснення дійової державної підтримки сільськогосподарських кооперативів є організація їх адресної дотації. Виходячи з соціально-економічної ситуації, що склалася, державну підтримку доцільно спрямовувати за схемою, поданою на рис. 1.

Інтерпретація схеми просування дотаційних коштів системи контролю є такою:

1. Сільськогосподарський кооператив оформлює рахунок-фактуру у вигляді заявки на отримання державної дотації (компенсації) – наприклад, на розвиток племінного тваринництва, на придбання насіння сільськогосподарських культур вищих репродукцій тощо.

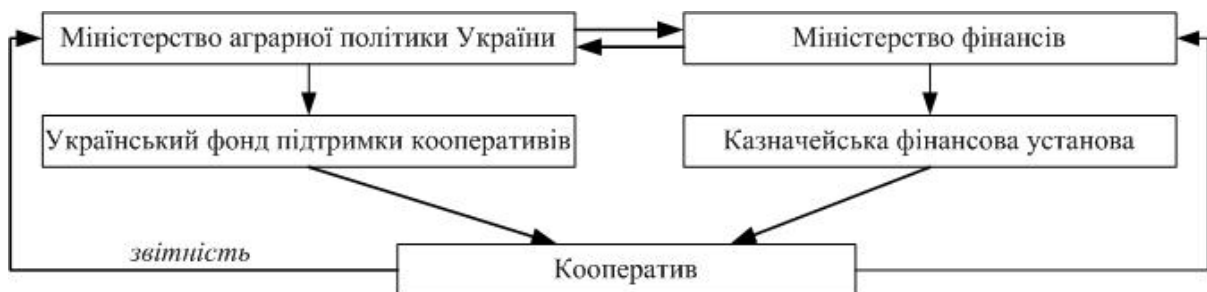

Рис. 1. Схема надання державної фінансової допомоги сільськогосподарським кооперативам і контролю за адресним її використанням

Джерело: власні дослідження.

2. Заявка на отримання державної дотації (компенсації) надається Міністерству аграрної політики України. Після узагальнення отриманих заявок Міністерство аграрної політики та Міністерство фінансів переказує грошові кошти до Казначейської фінансової установи відповідного рівня. Фінансування також можливе через Український фонд підтримки кооперативів або кооперативний банк, якщо вони створені та функціонують.

3. На підставі отриманого від Міністерства аграрної політики доручення казначейство переказує відповідно грошові кошти на рахунок сільськогосподарського кооперативного підприємства. Про проведення такої грошової операції фінансовий орган повідомляє вкладнику за допомогою авізо.

4. Контроль за цільовим використанням державної дотації здійснюють Міністерство аграрної політики та Міністерство фінансів України.

Така схема дозволяє, з одного боку, організувати дієвий контроль за цільовим використанням державних грошових коштів, виділених як дотації, а з іншого – підвищити цільове використання сільськогосподарської сировини в кооперативних підприємствах.

Безсумнівною умовою успішного розвитку сільськогосподарської кооперації є вдосконалення кредитно-фінансової та інвестиційної політики. Цивілізовані країни розуміють, що сільське господарство не є конкурентоспроможним порівняно з іншими галузями народного господарства, і надають цій сфері економіки значної фінансової підтримки. Наприклад, державні інвестиції сільському господарству США складають 50-60 млрд. дол. на рік, а частка державних вкладень у сукупній валовій продукції сільського господарства країн Європейського Союзу – 45% [4, с. 258; 5, с. 43].

Щодо агропромислового комплексу й особливо сільського господарства України, то вони є малопривабливими об'єктами для інвесторів, чому заважає інституційна невизначеність і відсутність надійних гарантій. Важливе питання залучення інвестицій – створення системи кредитування виробництва. Як показує практика, кредитні організації – це ті ринкові структури, що могли б мобілізувати великі кредити й забезпечити їх повернення. Відсутньою є спеціалізована фінансово-кредитна система, що займалася б інвестиціями в АПК, зокрема й розвиток кооперації.

Одним із напрямків реформування фінансово-кредитного механізму є сільська кредитна кооперація. Кредитні кооперативи є джерелом первинного капіталу для дрібного селянського бізнесу, що покликаний вирішувати проблеми інфраструктури та зайнятості робочої сили. Саме тому в обласних бюджетах слід передбачити фінансову підтримку сільських кредитних кооперативів на збільшення їх пайових фондів і кредитних ресурсів.

Важливим питанням підтримки кооперативних підприємств є наукове забезпечення інвестиційних процесів. На нашу думку, слід сформувати групи кваліфікованих учених і спеціалістів, які б займалися відбором пріоритетних об'єктів і оцінкою конкретних інвестиційних проектів, створювали банки можливих інвестиційних проектів. Для того, щоб зменшити ризики під час інвестування кооперативів, необхідна значна попередня робота із забезпечення повної інформаційної прозорості їх діяльності, куди будуть вкладатися інвестиції.

Для припливу капіталу потрібні принципові зміни в правовому й організаційно-економічному механізмі їх залучення до агропромислового сектора. Слід ухвалити державну інвестиційну програму, у якій повинні бути розмежування функцій обласних органів управління й інвесторів. У програмі слід передбачити спрощення процедури митного й валютного контролю; створення інститутів гарантій і страхування для залучення іноземних інвесторів; з метою підвищення інвестиційної привабливості аграрної сфери органи управління галуззю повинні сприяти реорганізації неплатоспроможних сільськогосподарських підприємств, реструктуризації їх боргу, а також створенню інтегрованих формувань; забезпечити інвесторам законодавчі гарантії та правову стабільність.

Таким чином, механізм державної підтримки розвитку сільськогосподарської кооперації повинен включати законодавчу та нормативно-правову базу, усунення адміністративних бар'єрів, кредитно-фінансову й інвестиційну підтримку кооперативних підприємств, інформаційне забезпечення та сприяння в організації безпеки й захисту кооперативів від протиправних зазіхань і складатися з таких блоків: 1) заходи правового характеру; 2) заходи економічної підтримки; 3) заходи інформаційної підтримки.

Перспективи розвитку кооперування в АПК пов'язані зі створенням певних умов їх формування й реалізації комплексу заходів із підтримки кооперативного сектора. На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.02.2009 р. № 184-р Мінагрополітики було підготовлено проект постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Державної цільової програми підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів на період до 2015 року”. Заходами Програми передбачалося запровадити державну підтримку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (СОК), що сприятиме збільшенню аграрного виробництва передусім особистими селянськими й фермерськими господарствами, а також розширенню сфери зайнятості сільського населення та підвищенню його добробуту, розвитку сільських територій.

Основний акцент Програми спрямовано на створення заготівельно-збутових СОК (молочарські, плодоовочеві, м'ясні, зернові); постачальницьких; сервісних (обробіток землі, збирання врожаю). Створення кооперативів з надання послуг щодо заготівлі, сортування, пакування, зберігання та збуту овочів і фруктів дозволить членам кооперативів реалізовувати оптові партії вирощеної продукції на гуртових ринках, на переробних підприємствах, у роздрібній торгівлі протягом тривалого часу й отримувати додану вартість. Установлено, що пріоритетними в південному регіоні України є п'ять напрямків розвитку обслуговуючої кооперації – молочний, м'ясний, ґрунтообробний, зерновий і оптово-ринковий. Ці напрямки мають свої особливості (табл. 1).

Наприклад, у Херсонській області на розвиток обслуговуючої кооперації 2009 року було виділено 3,6 млн. грн. Це дозволило розпочати важливу справу зі створення перших обслуговуючих кооперативів. Для створення зернових кооперативів передбачено в кожній із трьох південних областей (Херсонській, Миколаївській та Одеській) побудувати по одному елеватору ємністю 5 тис. т зерна й вартістю до 6 млн. грн. На Херсонщині вже створено 17 СОК. Передусім держава зацікавлена в створенні молочних обслуговуючих кооперативів. Молочний кооператив Білозерського району Херсонської області отримав ключі від перших 20 молокозаводів індійсько-канадсько-українського виробництва за сприяння уряду. У Каховському районі створено багатофункціональний кооператив “Пан фермер”. Кооператив збирається побудувати на території Коробківської сільської ради елеватор на 5 тис. т зерна. До складу кооперативу увійшли 6 фермерських господарств і 8 фізичних осіб.

Розвиток сільськогосподарської обслуговуючої кооперації є логічним етапом розбудови ринкової економічної системи в сільському господарстві й одним зі шляхів комплексного розвитку сільських територій, оскільки саме через кооперування особисті селянські та фермерські господарства отримують належну систему збуту сільськогосподарської продукції та можливість отримати реальну ціну за неї.

Висновки з даного дослідження. Підсумовуючи сказане, можна стверджувати, що відродження і розвиток сільськогосподарської кооперації неможливі без всебічної державної підтримки розвитку кооперативних підприємств і формування кооперативного руху. За сучасних умов пріоритетними напрямками такої підтримки мають стати: формування матеріально-технічної бази і виробничої інфраструктури кооперативних підприємств; надання дотацій і компенсацій при закупівлі кооперативами для своїх членів відповідних засобів виробництва; виділення інвестиційних кредитів на основі адресного розподілу ресурсів за умови обов'язкового обґрунтування їх потреби та моніторингу ефективності використання; підтримка кооперативної науки і освіти.

Перспективи подальших розвідок. Для активізації процесів кооперації слід здійснювати комплекс заходів, що будуть чітко відпрацьовані й діяти з належною соціально-економічною віддачею. При цьому важливими є всі заходи державної підтримки, що вимагають детального моніторингу й адаптації відповідно до вимог конкретного етапу розвитку кооперації. Тому дальші розвідки стосуються розгляду перспектив розвитку кооперування в Південному регіоні України і пов'язані зі створенням умов їх формування й реалізації заходів із підтримки кооперативного сектора АПК.

Таблиця 1

**Типи та характерні риси сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів,
пріоритетних у Південному регіоні України**

Типи обслуговуючих кооперативів	Характерні риси обслуговуючих кооперативів
<i>Молочарський кооператив.</i> Доречніше створювати у межах одного населеного пункту. Об'єднує приватних виробників молока (фермерів, селян – власників особистих селянських господарств). Членами є і адміністративні працівники.	Мета – організація збуту молока з метою підвищення ціни, що отримують сільськогосподарські товаровиробники. Для цього кооператив збирає у населення молоко, контролює якість, охолоджує, здійснює іншу первинну переробку молока з дальшим транспортуванням його на молокозаводи.
<i>Зерновий.</i> Створюється групою товаровиробників. Збільшення членства є пріоритетною метою кооперативу. Цьому сприяє зростання результативності економічної діяльності кооперативу.	Засіб для подолання труднощів, з якими зустрічаються товаровиробники і також засіб зміцнення позиції виробника на ринку та формування нової організації зернового сектора, що дозволяє товаровиробнику повністю отримувати результати своєї праці.
<i>М'ясний кооператив.</i> Краще створювати у межах одного населеного пункту. Об'єднує приватних виробників м'яса (фермерів, селян-власників особистих селянських господарств).	Основною метою є організація заготівлі і збуту м'яса з метою підвищення ціни, що отримують сільськогосподарські товаровиробники. Для цього кооператив збирає в населення м'ясо, контролює якість, здійснює первинну переробку.
<i>Грунтообробний кооператив.</i> Потрібний особливо для одноосібників, яких сьогодні обставини примушують не обробляти самостійно власні земельні паї, а здавати їх в оренду тим, у кого є відповідна техніка. Обставини спонукають одноосібників до об'єднання в обслуговуючий кооператив, що дозволить їм на пайових засадах придбати у спільне користування трактори, сівалки, комбайни.	Створення ґрунтообробних кооперативів логічно підштовхне селян до організації зернових обслуговуючих кооперативів, що побудують або придбають невеликої чи середньої місткості елеватори для очищення, сушіння та тривалого зберігання якісного зерна. У селян з'явиться реальна можливість за пристойними цінами реалізувати вирощене зерно.
<i>Оптово-роздрібні ринки</i> у формі обслуговуючих кооперативів. Мається на увазі, що декілька обслуговуючих спеціалізованих кооперативів об'єднуються і спрямовують свої зусилля на відкриття власного ринку оптово-роздрібної торгівлі своєю ж продукцією, скажімо, в районному чи обласному центрах.	За розвинутої системи обслуговуючих кооперативів сільськогосподарський товаровиробник залишається повноправним власником своєї продукції. У перспективі до складу обслуговуючих кооперативів можуть увійти і переробні підприємства, від чого одержать значну користь і виробники, і споживачі.

Джерело: власні дослідження.

Список використаних джерел

1. Горбонос Ф. Кооперація: Методологічні і методичні основи / Горбонос Ф. – Львів: Львівський державний аграрний університет, 2003. – 264 с.
2. Зіновчук В. В. Організаційні основи сільськогосподарського кооперативу / Зіновчук В. В. – К.: Логос, 2001. – 380 с.
3. Могильний О. М. Державне регулювання аграрного виробництва в період трансформації економіки / Могильний О. М. – К.: ІАЕ УААН, 2002. – 430 с.
4. Ткач А. В. Сельскохозяйственная кооперация : [учебное пособие] / Ткач А. В. – М.: Издательско-торговая корпорация “Дашков и К”, 2005. – 364 с.

5. Шкляр М. Ф. Кредитная кооперация / Шкляр М. Ф. – М.: Издательско-торговая корпорация “Дашков и К”, 2007. – 334 с.

УДК 323.174

Е.Х. Топалова

ОСОБЛИВОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ МОДЕЛЕЙ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ

Анотація. У статті визначаються особливості становлення та розвитку моделей регіоналізації в європейських країнах та Україні, встановлюються сутність і відмінності регіоналізму та регіоналізації, досліджуються наукові підходи до визначення типів регіоналізації.

Ключові слова: регіоналізація, регіоналізм, модель регіоналізації, регіон, державний устрій.

Topalova E.H. A feature Domestic and European models of revivifying

Annotation. In the article the features of becoming and development of models of revivifying are determined in the European countries and Ukraine, essence and differences of regionalism and revivifying are set, досліджуються scientific going near determination of types of revivifying.

Keywords: revivifying, regionalism, model of revivifying, region, political system.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Розвиток провідних країн світу супроводжується процесом децентралізації в ухваленні рішень і поступовим розширенням прав територій, зокрема регіонального рівня. Невипадковим є висновок академіка М. Чумаченка, який, посилаючись на досвід інших країн, зазначає появу п'ятої, окрім традиційних чотирьох, влади – влади регіонів [17]. Він також звертає увагу на усталену світову тенденцію: з розвитком суспільства поступово підвищується ступінь децентралізації управління економічними та соціально-політичними процесами. Причому цей процес торкнувся навіть тих держав, що традиційно вважалися, а іноді чомусь і досі вважаються опертям централізованого державного устрою (типу Франції, Польщі, Сполученого Королівства, Португалії, Росії). Зазначене знаходить свій вияв у такому явищі, як регіоналізація.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Регіональна проблематика протягом останніх десятиліть перебуває у сфері наукових інтересів таких відомих вітчизняних і зарубіжних дослідників, як Е. Алаєв, Т. Безверхнюк, В. Бутов, Ю. Гладкий, О. Гранберг, Б. Герасимов, Г. Гутман, В. Ігнатов, Ф. Кожурін, В. Лексін, Ю. Наврузов, О. Осауленко, В. Симоненко, Д. Стеченко, С. Саханенко, О. Топчієв, О. Чистобаєв, М. Чумаченко, О. Швецов, Б. Штульберг та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Ураховуючи доробок науковців і потреби сучасного життя, стає очевидною потреба порівняльного вивчення моделей регіоналізації в різних країнах і в Україні, що дозволить визначити специфічні риси вітчизняної регіоналізації.

Формулювання цілей статті. Метою статті є виявлення особливостей становлення та розвитку моделей регіоналізації в європейських країнах та Україні. З огляду на це було поставлено такі завдання: встановити сутність і відмінність регіоналізму та регіоналізації; дослідити наукові підходи до визначення сутності поняття “регіоналізація”; проаналізувавши особливості європейських і вітчизняної моделей регіоналізації.

Виклад основного матеріалу. Слід підкреслити, що іноді поняття регіоналізації використовується як синонім регіоналізму [4; 11; 16], що передбачає аналіз (розгляд) і